

Húsálansgrunnur

UNDIR NEYNDARVIÐGERÐINI AV HÚSÁLANSGRUNNUM VERÐUR AV JAVNAÐARFLOKKSINS NEYNDARLIMUM P. M. DAM OG JACOB LINDENSKOV HILDIÐ FRAM:

I öllum löndum er bú- og húsalánsþurningurinn ein hin mest átroðkandi samfélagsspurningur. Í nógvum löndum, sérlega í Norðanlondum, er frá almennari siðu, statí og kommunu, gjörð nögv til-tök fyrri at fremja húsabýgging. Sérlega eru settar á stovn ymsar lánskassanir. Talan er um beinleiðis lán og stuðning frá statí og kommunu, um kreditfölog, um triðja veðhalds lánskassanir, andels-fölog til húsabýgging o.s.fr.

Við stuðningi frá statí og ymsum tiltökum frá kommunum og lánir frá kreditfölogum og öðrum byggistovnum er mögulegt t. d. í Danmark at kunna reisa bygging-lán uppum 90 % av byggingkostnaðinum. Ansæð verður eftir av lánistov-num og tí almenna, at bygd verða göð hús, væl isolerað og ventilerað og sunnleiksliga forsvorð við teimum nútímans hentleikum og innbyggingum, sum frammi eru.

Staturnir hefur higartil verið ógvuliga stórtökni í síni hjálparfyriskipan. Stúningur er soleiðis bæði til rentuleitna og leiguleitna. Lánir eru langfreistað og soleiðis lættari at afturrinda, sérlega tá ið eisini er talan um nevnda stuðning til rentur og leigu. Herav sást, at hitt almenna í öðrum löndum kenna skyldu sína í ógvuliga stór-um muni at veita komandi ættar-lidum göðan bústað. Ásannað er, at bústaðurin er líka so týðningar-mikil sum vatn og luft fyrri tann einstaka og familjur. Hann er — ein fundamentalur rættur hjá hvørri arí menniskju.

Tá ið ein stuttur í húsabýggingar-málum sum lánspurningurinn verður tikin til viðgerðar, halda vit tað vera rímligt eisini at taka aðrar tættir málum viðvíkjandi til umhugsunar.

Spurningurin má vera loystur so langt sum vit orka og rokka.

I hesum máli er talan um eina lánskassan, sum er av teirri náttúru at tað er spurningur, um hon í síni virkan í löngdini verður at geva húsabýggingini ein varandi bæta, tí tann peningur, sum grunnurinn skal lata sum húsabýggilán verður tikin lutvíst úr lánskassanum, harí ovlitlir pengar eru at

loysa ymisk stórmál, sum just vegna hetta peningatrot eru skotin út og megu biða til tess landskassan fær meiri pening. Og hann verður lutvíst fingin við at lánna — obligasjonarlán — av tí avlops-peningi hjá fólki, ið vanligu verður settur í sparikassar og bankar.

Tað liggur tí nær at hugsa, at sparikassaevni at lánna til húsabýgging verða tá — vegna mink-andi innseting — at vikna í mun til húsalánsgrunnins vøkstur, ið stendst av hansara lánan úti mill-um manna. Og um tað verður til-fellið, at tingsins evnir at loysa neyðsynjarmál og verandi lánstovna evni at veita húsabýgging-

arlán vikna av húsalánsgrunnins vøkstri, er bara tað hent, at tann lánipeningur, sum maður kann fáa til húsalán, kann koma at verða dýrari enn nú, og tá er einki vunn-ið.

TEKUR UNDIR VIÐ ROYNDINI AT FÁA HÚSÁLANSGRUNN

Men við hesum grunni kann verða gjört mögulegt hjá einstök-um lántakara at komá hægri upp í lán. Men tá ið sum sagt hin sam-laði peningurin til húsalán ikki er vorðin stórur av grunninum, verður vøksturinn av láninögðini til tann einstaka bara átt bera við sær, at tað verða fleiri, sum koma at biða eftir lánj ella neyðast at fáa minni lán enn áður fekkst. Minnilutin vil kortini ikki vera

ímóti at gera hesa roynd, tí mögu-ligt er at gera tær broytingar í og við grunnin, sum livið visur at verða neyðugar. Tað forðar heldur ikki fyrri, at arbeiði verður við at fáa pening uttanfrá til húsaláns-bygging. Tað er eyðsæð, at var-andi bæti liggur bara í tí, at vit kunnu fáa nýtiligan lánipening uttanfrá uttan at skerja teir lán-möguleikar við innlendis hava frammanundan.

Minnilutin skjýtur tí upp at seta í lógaruppskotið, at grunnurin eigur eisini at leita sær lánipening uttanfrá. Tingið hevur jú sam-tykt í ógír og gjört fyriskipanir fyrri at kreditfölog kunnu koma til Føroya at arbeiða.

Og her er talan um óavmarkaðan pening.

NEYÐUGT VIÐ KREDITFÖLOGUM

Minnilutin heldur tað vera átroðk-andi neyðugt, at landstýrið held. (Framhald á 2. síðu)

Fólkatingsvalið

Á landsfundi javnaðarflokksins í døgnum 24., 25 og 26 apríl varð m. a. til umrøðu uppsáling til fólkatingsvalið í heyst.

Fundurin samtykti hesa uppstill-ing (i bókstavroð):
P. M. Dam, lótingsmaður
Haldor Hansen, lótingsmaður
P. Karbech Mouritsen, prentari
Johan Nielsen, fólkatingsmaður

Dagur arbeiðaranna

I. mai — dagur arbeiðaranna — varð aftur í ár hátíðarhildin um stóran part av heiminum við skrud-gongum og fundum. I kommuna-löndum, og tá helst í Ruslandi eru skrudgongurnar meira at kalla ein framsýning av hermegi hand-sins enn fríðarligar arbeiðara-skrudgongur.

Eisini í Føroyum hava arbeið-arar hátíðarhildið dagin við fund-um, og so eisini í ár. I Havn t. d. hevði Havnar Arbeiðsmannafélag fund á Vaglinum, har formaður og næstformaður felagsins og fyrr-verandi formaður M. Kurborg tal-aðu og formaður Havnar Arbeiðs-kvinnufelags Andrea Ártung talaði sum umboð fyrri felag sitt, Havnar Hornorkestur setti sín dám á hesa samkomu.

Orsøkin til uppreisturin í Brasilíu

VINSTRASINNADI FORSETIN JOAO GOULART EGGIADI HERLEIÐARAR. LANDSHOVDINGAR OG STORGÖÐSEIGAR TIL VERSTU AFTURHALDSTILTOK

UPPREISTURIN Í BRASILÍU FYRST Í APRIL VAR IKKI OR-SAKAÐUR AV NOKRUM BEINLEIÐIS KOMMUNISTISKUM VANDA. SJÁLVT UM GOULART, FORSETI, Í VISSUM FORUM LEITAÐI SÆR SAMARBEIÐI VIÐ KOMMUNISTAR Í LANDI-NUM

Ymisk tekni vóru tó til, at kommunískka ávirkanin vaks, eftir nú tá ið 1425 herlotamenn tveitu vápnini í Rio de Janeiro og ikki vildu marsjera meira. Brasilíanski herurin er ikki ein nikkuðukkuherur, men tvørtur-ímoti heraður í tveimum heimsbardogum Brasilíanski borgarin hevur vanligu meira áliti á herinum enn politikkarinum.

ALOPINI Á MONOPOLINI

Eitt annað tekni, sum útheim-urinn litíð og einki fekk at vita um, var tann spenta støðan, ið stóðst av, at Goulart í einum boð-skrevi nærum legði landsins kredit-gevingi í egnar hendur. Avgjört varð, at allar landsins rediskonter-ingar skuldu góðkennast av einum politiskum stovni, sum hevði mið-

stoðir í tveimum av landsins størstu byum.

I einum figgjarsystemi, so sterkt ávirkað av infláttionini sum tað brasilíanskka, er nærum allur handil freytaður av bankakredit-um. Ein handilsmaður segði um boðskriv Goularts:

»Forsetin vil eftir nýggju regl-ing kunna leggja allan peninga-flutning lannan eftir 24 tímum.

Tey, ið ætla sær at byggja hús, hava nú møguleika fyrri at fáa lán við betri treytum, enn tað higartil hevur verið gjorligt at fingið aðrastaðni.

PARTAFELAGID

HÚSALÁN

letur lán móti 2. veðrætti í nýggjum sethúsum.

Avdráttartíðin er: 15 ár

Rentan er: 6 1/2% p. a.

Í Havn og á størri bygdum verður vanligu, í samband við sparikassalán, latið upp til 60% av eini rímligari virðismeting.

Vinningsbýti

Vinningsbýti fyrri 1963 til A—II partaeigarar verður útgildið á skrivstovu bankans og í øllum deildum hansara móti avbending av býttiseðli nr. 4

Sjóvinnubankin

„SØKKIÐ BICMARK“

Ein av teimum framúr spennan-di hendigum undir seimasta heimsbardaga var hin mikla jægstra-anin eftir tyska slagskipinum »Bicmark«.

Tað eydnaðist »Bicmark« at sleppa út í Atlantshavið og sokka brettska herskipið »Hood« millum Ísland og Grønland.

Bretski herskipalotin fór at jagstra »Bicmark«, í evstu løtu

eydnaðist tað bretim at forkoma hesum risaherskipi.

Bretski høvundurin C. S. Fores-ter hevur skrivað áhugaverða bók um hesa hendig.

Michel Nielsen úr Klakksvík, blaðstjóri á »Ungdómssíðuni« hevur umsett bókina til føroyskt.

Frá komandi mikudegi fara vit undir at prenta umseting hansara.

Michel Nielsen er 16 ára gamal og tekur júst í hesum døgum skriv-liga partin av millumskúlaprógv-inum.

LANDSKAPPINGIN

I gjár var í Havn ein hondbólt-dystur í landskappingini. Tað vóru Kyndil og Neistin, ið leiktu, og Kyndil vann 19—7.

Annars vóru fleiri vinardystir í hondbólti.

SKOÐVUR

Nýggja frystiskipið hjá Skipa-felagnum, sum bygt er í Noreg, kom á Havnina seinnapartin leygar-dagin.

RÆTTING TIL YRKINGNA:

1. MAI

Hin stóri skarin

Onnur regla í fyrsta orindi ljóð-

aði:

Ber ei breidd móti borg og búðum

Skal standa:

Ber ei brodd móti borg og búðum

Triðja regla í triðja orindi ljóð-

aði:

»Sterkast hann til sálarskrúðere

Skal standa:

»Sterkast hann eins sálarlúðure

Pætur.

TIT UNGU

sum eru í vinnu, farið væl um peningin

Tey flestu av tykkum koma einaferð at seta búgv og møguliga at taka lut í vinnuligum fyrirkøtum. Tað gerst best við at seta peningin inn í sparikassa.

Sparikassarnir eru til reiðar at veita lán við lagaligum treytum. Og sjálvaði, jú meira pening ein hevur inni-standandi í sparikassa, tess stórri eru lánimöguleikarnir.

FØROYA SPARIKASSI NORÐOYA SPARIKASSI
SUÐUROYAR SPARIKASSI

Nýggj bók

Læraræmingarnir hava gjørt tað bragd at týtt og givið út bókina »Nils Holgersson og sjáldsama ferð hansara gjøgnum Svøríkie«.

Henda bók er eitt av tiltáknu verkum Selmu Lagerlöfs. Tað eru næmingarnir í 4. klassa, teir, ið verða lidnir við skúlan nú í summ-ar, ið arbeiðið hava gjørt, og ein teirra, Johan Kjeld, hevur teknað myndirnar.

Ein í allar mátar væleydnað bók. Hesi ungfolk, sum nú um stutta tíð fara út um landið at starvast sum lærarar, munnu ætla at nýta hesa bók sum lesibók, og tað tyk-ist hon eisini at vera vælegnað til.